

ARNHEMSCHE

COURANT.

Donderdag

8 Augustus.

De Zwitsersche landdag.

De landdag van het Zwitsersche bondgenootschap is den 1sten juli te Zurich aangekomen. De aanspraken en berigten van het voorzittend kanton betroffen hoofdzakelijk de vier volgende onderwerpen: 1º. de buitenlandsche aangelegenheden; 2º. de staatsregeling van den bond; 3º. de geschillen in het kanton Wallis; en 4º. het verdedigingsstelsel van den bond.

Wat de buitenlandsche aangelegenheden aangaat, zoo heeft thans Zwitserland, nu de vlugtelingszaken beslecht zijn, op vreedzamen voet met de overige staten. »Met redelijke tevredenheid, — heet het in de openingsrede — verwerpen wij den blik op de naburige en meer verwijderde bevriende staten. Het eerste en voornaamste wat wij hier wenschen is het algemeen plaats, naamlijk een volle erkenning onzer onafhankelijkheid en vrijheid. Het verdere wat wij, gelijk alle volken, verlangen, is gerechtigheid, welke eenduidig op het beginsel van wederkeerigheid steunt. Iedereen begrijpt daarbij, dat strijdige aanspraken dikwijls nasporingen en verhandelingen van allerlei soort vorderen; maar het was toereikend voor ons, wanneer zij slechts tot erkenning des regts en tot vervulling van beloften leidden. De innemiging, welke buitenlandsche regeringen, ten gevolge eener nota der pausselijke nunciatur, betrekkelijk de ontbinding van eenige kloosters in Lucern, beproeven wilden, is op betamende wijze afgewezen.» Opzigtens de handelsbetrekkingen met het buitenland geloof, het Vorort, dat beschermende regten in Zwitserland dan eerst doeltreffend zouden kunnen zijn, als altorens het binnenlandsche belastingstelsel volledig geregeld ware; het moest gevolgetijk de bijbehouding van volkomene handelsvrijheid aanraden, hoe wel het daarom niet minder zorg dragen wil voor de bevordering der Zwitsersche nijverheid.

Betrekkelijk de tegenwoordige staatsregeling van den bond, verklaart het voorzittend kanton zich noch voor de streng conservatieve beschouwing, dat de bondsconstitutie van 1815 geheel onveranderd moet worden behouden; noch ook in den geest der radicalen, dat dezelve naar een volledig stelsel van centralisatie moet worden hervormd; het dringt veeleer slechts aan op een gedeeltelijke herwerkstelling der noodzakelijke veranderingen. De leemten en gebreken van den tegenwoordigen, in 1815 uit de samenwerking van gelijkgezinde kantons gesproten bond, hadden zich voortdurend reeds bij zijn ontstaan openbaar gemaakt. Het darsel werden deze gebreken dikwijls hoofdzakelijk aan vreemde invloeden toegescreven, die eenige dwaling, die wellicht bij den vreemde toegeschreven worden kon, was de onderstelling dat het Zwitsersche eedgenootschap onder begunstiging der van ouds herkomstige bondsvormen zich zelf gemakkelijker eene doelmatige inrigting zou kunnen geven, dan indien eene vreemde ofschoon welwillende magt, die, ten tijde van het Europeische vredes-congres, trouwens zeer ligt had kunnen aangewend worden, nieuwe vormen voorgeschreven had. Uit de ervaringen, welke Zwitserland thans sinds eene vierde eeuw gemaakt heeft, is intusschen de overtuiging gesproten, dat de leemten en gebreken van het bondsverdrag zich niet van zelf herstellen, maar dat het eedgenootschap, wil het zich niet aan gevaarlijke stormen blootstellen, zelf handen aan het werk slaan moet. Deze overtuiging was hier en daar reeds bij het volk doorgedrongen, en had aanleiding gegeven tot hooggaande verwachtingen en wenschen, welke geen bloot bemiddelend verdrag tusschen afzonderlijke bondslidten een kunnen bevredigen, maar die veeleer eene bondsregeling in zeer strenge vorm wenschten. Het eedgenootschap behoorde niet te lang te toeven, met het noodwendige op vreedzamen weg te beproeven, opdat men niet tot nustersten mogt worden gedreven, die ten allen tijde veel onheil en menigmaal zelfs verderf hebben aangebragt.

Het derde onderwerp waarmede het vertoog van het voorzittend kanton zich bezig houdt, is het gewichtigste; het betreft de geschillen in het kanton Wallis. Dit kanton telt ongeveer 105,000 inwoners. Het vervalt in Opper-Wallis met 40,000 inwoners, grootendeels van Duitsche afkomst, en in Neder-Wallis met 65,000 inwoners, meerendeels van Fransche afkomst. Opper-Wallis vormde, volgens de oude staatsregeling van Zwitserland, een afzonderlijk kanton, dat is met het eedgenootschap verbondene streken: Neder-Wallis was aan hetzelfde onderworpen. Van 1803 tot 1814 waren beide Wallis met Frankrijk vereenigd. Luidens de constitutie van 1815 werden beiden één kanton, echter had Opper-Wallis in zoo ver een overtuiging dat het meer afgevaardigden tot het wetgevend ligchaam leverde. Daar het nu reeds lang misnoegdheid. In de laatste tijden heeft dit tot eenige onvrede tusschen de beide kantons geleid. Beneden-Wallis heeft nu, na den afval van Opper-Wallis tot een eigen kanton gecconstitueerd. Het Vorort heeft te vergeefs de zaak trachtte te bemiddelen, legde ze

thans aan den landdag voor, en deze besloot vooreerst, noch de vertegenwoordigers uit Opper- noch uit Neder-Wallis toe te laten; de eenheid des kantons moet blijven bestaan, en er zou een constitutie-raad zamengetroegen worden, om eene nieuwe staatsregeling voor het kanton te ontwerpen. Die dan aan het volk ter aanneming of weigering voorgelegd worden zou. Wat eindelijk het leger des bonds aangaat, zoo raadt het voorzittend kanton in dit opzigt eene matige vermeerdering der militaire voorraadsuitleen en verbetering der militaire scholen aan.

TURKIJE.

Konstantinopel, 27 juli. Den 11den hadden de plegtigheden der zwaardomgording te Ejub met grooten luister plaats. Het diplomatiek ligchaam was ter bijwoning uitgenoodigd, en men had eene tent in gereedheid gebragt, van waar den plegtigen optocht te aanschouwen. Toen de sultan, in de nabijheid dier tent gekomen, bemerkte dat het diplomatiek ligchaam er, overeenkomstig zijnen wensch, in grooten getale verzameld was, zond hij een officier uit zijn gevolg af, om den gezanten zijn genoegen en erkerentenis te betuigen, dat zij door hunne tegenwoordigheid de plegtigheden hadden willen verhoogen. Gedurende de geheele plegtigheid heerschte in de hoofdstad de volmaaktste rust. Men verzekert dat er van wege de hier aanwezige diplomatie de ernstigste aanmaningen aan den kapudan-pacha gerigt zijn om hervuarts terug te keeren; met bijvoeging dat, in geval van weigering, de verzoekingde vloot der groote mogendheden van Europa er hem des vrees toe dwingen zou. Sinds eenige dagen bemerkte men dat er weder troepen en munitie naar Azië gaant evenwel wordt er verzekerd, dat dit geenszins oorlogachtige voornemens aanduidt, maar dat men daarmede het leger slechts in staat poogt te stellen om de vredesvoorstellen der Porte eenigen nadruk bij te zetten. (K. Z.)

— Van het krijgstooneel is weinig of niets naders ter kennis van het publiek gekomen. Men verzoemt slechts dat Hafiz-pacha met de overblijfsels van zijn leger tot aan Malattia teruggetrokken is, en dat hij daar voort ratten wil. Intusschen is Hafiz-pacha van het leger teruggeroepen, en Saadulah-pacha zal in deszelfs plaats het opperbevel over het oostelijk leger bekomen. Men zegt dat Saadulah-pacha veel beter dan Hafiz-pacha geschikt is om het kommando te voeren.

— De openbare rust laat niets te wenschen over. Men schijnt tot elken prijs den vrede te begeren, want vermits men om toch de hoop te behouden niet ten einde toe de oorlogsbereidheid heeft laten vernemen, en nu de vrede in het ontbreken der vrede van den abdo des sultans Mah-moud niet meer oopen hebben? »Slechts ik versta niet, over de Osmanen te beschrijven; slechts ik ben in staat om de verdeling van het Osmanische rijk te verhinderen.» Zulke woorden, indien zij wezenlijk geuit zijn, zijn niet geruststellend. Echter schijnt het, dat men alles van zich zelve, niets van anderen verwacht. Of men hierin regt heeft wil ik niet beslissen. Tegenover Rusland heeft men zich zeker niet geëmancipeerd; er wordt beweerd dat Butenieff's invloed in den laatsten tijd aanmerkelijk toegenomen is. (Allg. Zeit.)

RUSLAND en POLEN.

St. Petersburg, 27 juli. Zondag hadden de Nederlandsche buitengewone gezant en gevolmagtigde minister, graaf Schimmelpenninck, en maandag de buitengewone gezant en gevolmagtigde minister der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, de heer Dallas, benevens de Saksische zaakgelastigde, baron van Siebach, die allen voor eenigen tijd hunnen post verlaten, de eer van hunne afscheidsopwachting van H. H. M. M. te maken. (Pr. S. Z.)

PRUISSEN.

Keulen, 2 aug. Dezen avond werd de Rijnspoorweg van hier naar Mengersdorf plegtig geopend. Uit Berlijn schrijft men, dat de officieren van de veldwachten, die naar Konstantinopel bestemd waren, nu er de vroeger derwaarts vertrokken en thans teruggekeerd waren, te vervangen, allen naar hunne regimenten teruggekeerd zijn. (Köln. Zeit.)

OOSTERRIJK.

Presburg, 28 juli. Hoewel ongewoon ons op het overige veld van staatkundige potentiek te begeven, gevoelen wij ons toch gedrongen om, in het belang der waarheid, hetzelve te beproeven, ten einde zoo vels partijdigheid, als mogelijk is, de opening van den hertogischen landdag, de meeste Duit-sche dagbladen vullen, en thans met een algemeen protest te beantwoorden. Dit antwoord kan echter belaaft niet in een wederlegging van zoo veleleer

Zwalingen en kwaadwillige opgaven bestaan. Want om dit met vrucht te doen zou het nauwkeurig voortgezet moeten geschieden, hetgeen in den tegenwoordigen staat van zaken nauwelijks denkbaar is: wij moeten voor als nog het publiek slechts de bekende spreuk: *Audiamus et altera pars*, herinneren en het verzoeken de geloofwaardigheid der berichten af te meten naar de loyaliteit, met welke de partij, wier organen zij zijn, te werk gaat. Hoe moeilijk het in Hongarije aan de *altera pars* gemaakt is, harer zijds, door middel van de pers, aan de openbare meening te appelleren, dit weet iedereen, die de bestaande orde van zaken kent. Is het echter wel evenzeer bekend, dat de verketterde » eenzijdig hunne standsvoordeelen najagenden » juist thans waarschijnlijk te vergeefs, alle moeite aanwenden om de grootst en goedkoopst mogelijke openbaarheid aan de verrichtingen van den rijksdag te geven, ten einde dan het oordeel van alle onpartijdigen binnen en buiten 's lands in te roepen, en te laten beslissen of het de » welmeenende » bedoelingen der regering zijn, wier verijdeling de oppositie zich ter taak stelt? — zijn er dus in de beschaaide wereld menschen-vrienden, die belang stellen bij eenen vreedzaam en onafhankelijk verloop van den langen slaap der barbaarij en die het volkenleven heel nemen wil; bij eenen adel, die, nog ongedwongen door nooddeugd, zich vrijwillig aan de spits stelt ten behoeve der emancipatie zijner onderdanen; voor magtige dynasten, die, in de trotsche bewustheid van hun' verhevenen pligt, evenzeer besloten hebben eene absolutiserende (vaderlijke) regering te weerstaan als de eventuele pogingen van enkele regeringloosheid-zoekers; schijnt de ontwikkeling dezer beginselen van eene schoone toekomst Europa's opmerkzaamheid waardig, — zo moge intusschen iedereen, onbevangen door de monotonie onzer tegenpartij, zoo lang bij zich-zelfen de voorspraak wezen der Hongaarsche natie, tot dat het haar gelukt zal zijn, gelijke wapenen van openbaarheid, en daarmee wel spoedig den zege in de algemeene meening te erlangen.

(Leipz. Allg. Zeit.)
In den *Sächs. Merkur* schrijft men van den Donau: het kerkelijk geschil neemt met elken dag in omvang en beduidenis toe. Bij hetzelfde zijn tegenover Rome, niet alleen Pruisen en Duitschland, maar zelfs twee groote keizerrijken betrokken. In Oostenrijk namelijk worden de weigeringen der katholieke geestelijkheid, om zich, bij het inzegenen der gemengde huwelijken, naar de Josephinische wetgeving te rigten, steeds menigvuldiger; dat is, de geestelijke geeft de inzegening dikwijls slechts op voorwaarde dat alle kinderen in de Roomsche leer zullen worden opgevoed.

ENGLAND.

De *Bechtel*, is donderdag morgen in eene ankerplaats van drie maanden, uit 's Gravenhage alhier teruggekeerd.

In het lagerhuis is door lord *Palmerston* medegedeeld, dat, op voordragt van de regering der Vereenigde Staten, eene nieuwe opnemng, met betrekking tot de betwiste grensscheiding, zal geschieden, en dat te dien einde door de Engelsche regering eerlang commissarissen benoemd zullen worden.

— Te Newcastle is het dinsdag avond weder zeer oproerig geweest. Ofschoon de mayor der stad zijne toestemming tot het houden eener openbare zamenkomst der Chartisten had geweigerd, zijn zij nogtans met vanden en banieren opgetrokken, en met de politie-beambten, die zich daartegen verzetten wilden, in een vinnig gevecht geraakt, hetwelk voortduurde tot dat de oproerige hoop door de militaire magt is uiteen gedreven.

— Te Stockton zijn 19 Chartisten in hechtenis genomen, en is door de politie een koffer, met allerlei wapentuig gevuld, aangehouden.

— Dezer dagen is het gewapend stoomfregat *the Cyclops*, dat alle tot hiertoe in Engeland gebouwde stoomvaartuigen in grootte overtreft, alhier te water gelaten. Dit vaartuig is van 1,300 tonnen, heeft 225 Engelsche voeten lengte, en is met geschutboorden voor 24 stukken voorzien.

Londen, 3 aug. Het huis der gemeenten heeft gisteren avond de aangevraagde gelden, voor de vermeerdering van het leger met 5,000 man, goedgekeurd. De minister lord *Russel*, heeft bij die gelegenheid een ongunstige verslag van de voorvalen in de groote fabrieksteden, heerschen, en de uitbreiding van de geheime revolutionaire genootschappen, doen. De Chartisten hebben getracht een partij te maken van de Chartisten, en in het algemeen van de volks-klassen, bepaaldelijk hiertoe strekkende, dat derzelyer toestand opzettelijk onderzocht, en door het verleenen van zekere staatkundige vrijheden verbeterd zou worden, doch deze poging heeft geen bijval gevonden, zoo zelfs, dat het door de gedane voorstel, zonder dat er over gestemd werd, is ingetrokken.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 aug. De spoorweg van Parijs naar Versailles is gisteren plegtig ingewijd door den hertog van Orleans, in gezelschap van de hertogen van Nemours, van Aumale en van Montpensier, den minister van koophandel, den minister van binnenlandsche zaken, den maarschalk *Gérard*, den hertog de *Cazes* en vele personen van het hoogste aanzien. De reis is in vijf en twintig minuten afgelegd, en de weg beantwoordt volkomen aan de goede verwachting, welke men zich daarvan had gevormd.

Parijs, 4 aug. De reis van den hertog van Orleans naar het zuiden

desrijks is op den 9den augustus bepaald geworden. Den 17den zal Z. K. H. in Bordeaux aankomen. Vervolgens zal de hertog zich in Port Vendres aan woord begeven, ten einde Algerie te gaan bezoeken, alwaar hij, naar men verzekert, ruim een maand zal verblijven, om alzo niet voorin oktober of november herwaarts terug keeren.

— Men heeft over Marseille berichten uit Konstantinopel tot den 18den en uit Smyrna tot den 20sten.

In eerstgenomde residentie heeft de plegtigheid van het aangorden van het zwaard van *Othman* door den jongen sultan, gelijk staande met eene krooning, of inhuldiging, plaats gehad. De toebred van aanschouwers was overgroot, en de goede orde is daarbij in 't minst niet gestoord geworden. De vreemde ministers zijn tot het bijwonen dezer plegtigheid uitgenoodigd, en op de Europeaanse wijze onthaald. De Fransche admiraal heeft den sultan, namens het corps diplomatique, geluk gewenscht.

De sultan heeft reeds eene wijziging gemaakt in de door zijnen vader tot stand gebrachte hervormingen, en heeft de overheidspersonen der regterlijke magt, die almede met de hervormingen in strijd waren bekleed, getofficeerd, dezelve weder af te leggen.

Van het landen van Russische troepen in den Bosphorus wordt hijs meld.

Ten aanzien van de vloeten wordt het navolgende uit Smyrna van den 20sten gemeld: » De Fransche admiraal bevindt zich voor de kust op de hoogte van Troje, de terugkomst afwachtede van de sloombboot *Papin*, welke hij naar Alexandrië heeft gezonden.

De Turksche vloot lag den 17den tusschen Rhodus en Chypris, en had aldaar eene Egyptische sloombboot ontmoet; — de Britsche vloot, uit acht linieschepen bestaande, kruiste destijds steeds op de hoogte van Chypris, en had nog geene gemeenschap gehad met den Turkschen vlootvoogd. Zoo gezegd werd, was de Britsche admiraal den 17den voornemens, om met zijn eskader naar Tenedos, voor den ingang der Dardanellen, te stevenen.

— De pairs hebben over htu bijzonder budget beraadslaagd. Het is voor hen nu nog slechts de behandeling over der budgetten voor de dienst van 1840. Men denkt dat woensdag of donderdag aanstaande de sluiting der zitting zal plaats hebben. Gisteren heeft de kamer met 92 tegen 47 stemmen het ontwerp bekrachtigd, waarbij een levenslang jaargeld aan *Mauguere* voor de openbaarmaking zijner fraaije uitvinding wordt toegekend.

— De berichten uit Spanje over de voortgang der zaken in het Carlistische hoofdkwartier steeds, door de *Carlisten* los wordt voorgedragen als gevangen te midden dergenen, die zich zijne hem toegedane dienaars noemen; de partij, die *Maroto* tot heden had ondersteund, zou, verschrikt wegens de buitensporigheden der soldaten, den generaal willen opofferen, maar nog meer gesteld zijn op de abdication van den pretendent; vrouwen zouden aan de kuiperijen een groot deel hebben, terwijl de troepen in een' staat van gisting en verbittering verkeerden. Het dagblad de *Phare*, van Bayonne, eene dergelijke schets van den toestand van zaken gegeven hebbende, besluit zijn artikel aldus: » De *Christino's* staan op het punt om in de provinciën te dringen, het volk is besloten om het ijzeren juk van *Maroto* af te schudden; de krijgsvormen zijn afgeput, de schatkist ledig, eene georganiseerde *camarilla* heerscht in het paleis, en don *Carlos* is tegenwoordigen staat van de Carlistische zaak in de noordelijke provinciën.

— Het Parijsche dagblad *de Commerce*, zegt een particulier bericht te hebben ontvangen, dat Rusland aan het Oostenrijksche kabinet zijn voornemen heeft te kennen gegeven, om in de Oostersche aangelegenheden krachtig tusschen te treden, en troepen naar den Bosphorus te zenden. Volgens genoemd dagblad, beroept Rusland zich daarbij op het tractaat van Unkiar Skelessi, de overwinning van *Ibrahim*, en de nederlaag van het Ottomanische leger beschouwende als het *casus foederis* te hebben doen ontstaan.

BELGIË.

— De commissarissen van de grensscheiding ten aanzien van de bepaling van den strategischen rayon van de vesting Maastricht tot het besluit zijn gekomen, om den bedoelden rayon te doen rekenen van de buitenwerken af der forten St. Pieter en Willem, die tot het stelsel van verdediging der vesting behooren. Het Belgische gouvernement heeft zich omtrent dit punt niet verklaard, en er is niets officiëls vastgesteld. Het schijnt, dat men enige mededeelingen der conferencie verwacht, in antwoord op geopperde twijfelingen, en eerst na de ontvangst derzelve, zal het gouvernement het besluit doen kennen, dat hetzelve zal gemeend hebben te moeten nemen.

— Heden komt de koning te Mous, ten einde tegenwoordig te zijn bij de inwijding van eenen zijtak van het kanaal van Charleroy, en daaraan enige groote industriële inrigtingen te gaan bezichtigen.

— De heer *de Rottér* zal memorien uitgeven, nopens de omwenteling van 1830. Hij ligt thans geheel met de republikeinse partij overhoop, doch zonder zich aan de thans heerschende aan te sluiten.

Artikkel, 5 aug. In den *Independant* leest men als volgt: Sommige nieuwsbladen hebben gemeld, dat de Nederlandsche regering het dragen van de Leopolds-orde niet had vergund; wij kunnen de verzekering geven, dat dienaangaande geen verzet is onderhouden, hetgeen ook niet wel denkbaar ware, aangezien een vreemdeeling de ordeteekenen van zijn land vermag te dragen, zonder daartoe autorisatie te behoeven.

Wij nemen deze gelegenheid te baat om tegen te spreken het gezegde van een ander dagblad wegens verscheiden daden van onbeleefdheid en hooge onbehoorlijkheid der Nederlandsche commissarissen jegens de Belgische commissarissen. Wij kunnen verzekeren, dat dergelijke daden nimmer hebben plaats gehad, en dat de wederkerige bejegening der commissarissen niet te verwachten overlaat.

Men heeft den *Independant* medegedeelde bericht, dat de heer *Klinkhans* surprisèerd zou zijn geworden, om den Schelde-tol uit handen der Belgische commissarissen, en niet onmiddellijk van de schippers te ontvangen, heeft te Antwerpen eene aangename sensatie veroorzaakt.

Er zal binnen kort te Gent een nieuw ministerieel dagblad uitkomen. Van nieuwe tijdschriften sprekende, kunnen wij nog melden, dat de *Revue*, die in een ministerieel geest, onder de leiding der heeren *Devaux*, *Rogier* en *Lebeau*, geredigeerd zou worden, binnen kort in het licht zal verschijnen. Het letterkundige gedeelte zal worden toevertrouwd aan den heer *Eugène Robin*, die zich door zijne wel geschreven en belangrijke opstellen in den *Independant* voordelig heeft bekend gemaakt.

Men heeft sedert eenigen tijd opgemerkt, dat het garnizoen te Brussel bijna iedereen dag, als het weder zulks toelaat, behalve op de gewone wijze, nog bijzonderlijk geëxerciseerd wordt in de behandeling van den kolf van het geweer en de bajonetten wat het voetvolk, en in de behandeling van de sabel wat de kavallerie aangaat.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 6 aug. De eerste proefrid op den Haarlemmer-spoorweg, (vrijdag op den 3^{den} dezer bepaald) heeft dezen morgen ten 8½ ure plaats gehad, en is met het beste gevolg volbragt. Omstreeks den gemelden tijd vertrok de locomotive, met een waggon, voor 42 personen ingerigt, van Haarlem; eenige notabele ingezetenen diervoor hadden mede aan dezen proefrid deel genomen, en berondten zich binnen weinige minuten op de hoogte der reis.

Aldaar werd nu de waggon achter de locomotive vastgehaakt, en met dezelfde snelheid, waarmee de togt voorwaarts had plaats gehad, ging de stoomwagen nu achterwaarts weder naar Haarlem terug. Deze proefneming heeft aan de verwachting in alle opzichten voldaan.

Den uitslag, die trouwens, wanneer men de zorg van den raad van administratie der Haarlemsche spoorweg-maatschappij en de erkende bekwamenheid van den heer *Conrad*, aan wien de voltooiing der werken is opgedragen, in aanmerking neemt, niet anders konde verwacht worden, geenszins van dit nog mogte noodig zijn, aangezien men weet, dat de opening van den spoorweg van de geregelde dienst tusschen Amsterdam en Haarlem met een zeer groot aantal reizigers, die van Haarlem naar Amsterdam en omgekeerd hebben aangekondigd, met dien verband, dat de reis van Amsterdam naar Haarlem (Avondbode)

Haarlem, 6 aug. Heden morgen is op den ijzeren weg van hier naar Amsterdam eene eerste proeve met den stoomwagen genomen. Dit rijtuig vervaardigd door *Longridge* te Newcastle, heeft eerst alleen, en daarna met eenen aan hetzelfde verbonden wagen, die voor het vervoer van reizigers bestemd en vervaardigd is in de fabriek van den heer *Soeders* te Maarssehn, den weg van deze stad naar de Liede, en terug, met eene gematigde snelheid, afgelegd. Deze eerste proef schijnt allezins naar wensch te zijn uitgevallen. (Haarl. Cour.)

— Men schrijft uit 's Hage, dat onder de punten, welke tegenwoordig onderwerpen van overweging bij de regering uitmaken, ook de ontbinding der mobiele schutterijen behoort. Voor verschillende wapenen worden, naar men zegt, nieuwe reglementaire en wettelijke verordeningen te moeten gezien.

's **Groningen, 4 aug.** Bij van dezer dagen genomen koninklijk besluit is het fregat *Bellona* naar de Oostindien bestemd, ter versterking van de zeemagt aldaar, met bepaling, dat die bodem de reis derwaarts zoo spoedig mogelijk zal aannemen. Bij ditzelfde besluit wordt de ad interim dit fregat gecommandeerd hebbende kapitein-luitenant ter zee, *S. J. grave van Limburg Stirum*, met den 10^{den} dezer op non-activiteit gebragt, en het commandement over hetzelfde met den 11^{den} dezer opgedragen aan den kapitein ter zee *Geesteranus*, tot dus verre het te Willemsoord liggend wachtschip *Nentau Hasselaar* commanderende, terwijl het commandement over dit wachtschip met dien datum wordt opgedragen aan den kapitein ter zee *H. J. Tuning*.

Amsterdam, 6 aug. Met gespannen belangstelling verwacht men hier de uitspraak der zaak van den uitgever der *Arnhemse Courant* voor den Hoogen Raad der Nederlanden: gelijk bekend is, zal de procureur-generaal den 9^{den} aanstaande zijne conclusien nemen; terwijl men verzoekt, dat bij afwezigheid van Mr. *Dirk Douker Curtius*, verdediger van den uitgever, requirant in cassatie, deszelfs plaats zal worden overgenomen door Mr. *C. A. H. Douker Curtius*, zoon van den vice-president van den Hoogen Raad.

— De heer *J. O. Hedberg van Berckhout* heeft eenige berigten medegedeeld nopens twee koperen munten, gevonden bij het droogmaken van de Zuidplas, in april jl.; zij waren beide opgegraven op de diepte van 12 voeten oude rijnlandsche maat.

De eene, waarvan er reeds meer dan 200 gevonden waren, erkende de heer *T. v. B.* voor eene oort, of een vierde stuivers stuk, waarvan er te voren velen gemunt en in omloop waren, maar die sedert den jare 1694, toen er een geheel nieuwe stempel voor den gulten kwam en de zeshalven ook (als zoodanig) voor het eerst in zwang kwamen, niet meer gemunt werden. Aan de eene zijde ziet men nog sporen van de Hollandsche maagd, zittende in eene omheining, of tuin, welk stempel reeds graaf *Willem IV* van Holland, uit het huis van Beieren, vader van den zoo bekende *Jacoba van Beieren*, in zijne vaandelen gevoerd had, en op zijne muntten deed slaan, in den oorlog van *Jan van Arkel*, begonnen in den jare 1406. Men leest er het randschrift op: *auxilium nostrum in nomine Dei* (onze hulp is in den naam van God), *Philippus Comes Hollandiae* (*Philips* graaf van Holland), het jaartal 1570 en het Hollandsche wapen.

De andere munt is van onzeker jaartal en oorsprong; de stempelsijding is geheel vergaan; naar het den heer *T. v. B.* voorkomt, is daarop echter nog flaanwelijk zichtbaar een boek met zeven zegelen, en dit bevestigt het randschrift: *sermo Dei bonis fons inextinguibilis* (het woord Gods is voor de vromen eene onuitputbare bron). Aan de andere zijde staat: *hoc Dominus fecit* (dit heeft de Heer gedaan); de overige letters zijn niet meer leesbaar. Hieruit zou zijn op te maken, dat deze eene soort van eer- of gedenkpenning is geweest, ter herinnering aan de kerkherooring; een gaafje in dezelve geeft eenige aanleiding tot dit vermoeden. Wellicht was deze penning bestemd, om aan een bandje of lint om den hals gedragen te worden. In vroegere tijden werden merkwaardige gebeurtenissen in gedachtenis bewaard, niet alleen door gouden en zilveren penningen te stempelen, maar ook door koperen, opdat ieder gelegenheid zoude hebben, om zich die aan te schaffen; men vindt er nog vele voorbeelden van in *van Loon's oude penningkunde*, nu, met zoo veel beleid, vervolgd door de heeren *van Orden* en *de Vries*. De lust tot het verzamelen van penningen en medailles bij de goud- en zilver-smeden was voornamelijk algemeen; ja, tot in de eerste helft van het 18de eeuw stonden er zilveren medailles bij de goud- en zilver-smeden, ook waschhouders genaamd, openlijk in hunne kasten te koop. Zoo hadden zelfs bijzondere personen wel eens de gewoonte, om, bij huwelijks verbintenissen, zilveren of gouden bruiloften, penningen te doen munten, en te bevelen, dat dezelve na hunnen dood als eene gedachtenis werden nitgereikt.

Scheveningen, 4 aug. De vooruitzichten, welke men had op een uitstekend badseizoen voor onze stedelijke Scheveningsche zeebad-ingerigt, zijn niet teleurgesteld, daar, niettegenstaande het ongestadige en onstuimige weder, hetwelk bij afwisseling met schoone dagen in de afgelopen weken heeft geheerscht, er reeds in de twee laatste maanden ruim 500 zeebaden meer zijn gebruikt dan gedurende dien tijd, in het vorige jaar; terwijl onze regenbaden en douches insgelijks hoe langer hoe meer roem verwerven, en de eerste bij ongunstig weder de baden in zee zeer doelmattig veranderen. Het badhuis is nu althans zomervader heeft het getal daarop van 201 door 204 vermeerderd. Het badhuis is nu althans zomervader heeft het getal daarop van 201 door 204 vermeerderd. Het badhuis is nu althans zomervader heeft het getal daarop van 201 door 204 vermeerderd. Het badhuis is nu althans zomervader heeft het getal daarop van 201 door 204 vermeerderd.

Arnhem, 7 aug. Men verneemt, dat op den 5^{den} der volgende maand bij het provinciaal gerechtshof alhier zal worden behandeld de zaak van *Jan van Veen*, *Jacobus van Harp* en *Dirk Ladru*, alle drie beschuldigd van diefstal, gepleegd bij nacht door meer dan een persoon, in een bewoond huis te Culenburg, door middel van overklimming en inwendige braak; voorafgegaan of verzeld van moedwillige manslag met voorbedachten rade; zijnde de beide eerste beschuldigten reeds meermalen wegens misdaad veroordeeld.

Mengelwerk.

Aanwending der lucht op spoorwegen.

(Medegedeeld.)

In een vroeger nummer maakten wij gewag van de uitvinding van den heer *Glegg*, om de lucht te bezigen als beweegkracht op ijzeren spoorwegen, van de voldoende proeven, welke daarmede in het klein genomen waren. Volgens den *Herald* zal er nu eerlang eene proef in het groot mede genomen worden op den *Bristol Birmingham and Gloucester Junction Railway*. De directeurs diervoor maatschappij hebben een contract gesloten met de heeren *Saxton*, eigenaars van de fabriek des heeren *Glegg*, *Glegg's atmospheric railway patent*, om de voorbereidselen worden ijevig bewerkstelligd. Het gedeelte der baan, dat tot deze proefneming gekozen is, loopt van de *St. James's Street* tot aan de *Great Western* ijzerbaan, en is besloten te worden van 1 voet in 120, of van 20 voet in anderhalf Engelse mijlen, een tegenstand die door gene stoomkracht overwunden kan worden. In de eerste dagen van november hopen de directeurs op de baan te zijn om deze baan, die zoo ingerigt wordt, te laten open voor het publiek open te stellen.

De rozenwijn te Bremen.

(Medegedeeld).

De raadselder te Bremen behoort tot de oudste en merkwaardigste in Duitsland; wie iets interessants dienaangaande wil lezen, neme HATR'S Phantasie im Bremer Rathskeller. Een der gewelven onder het raadhuis, hetwelk naar het bronzen bas-relief voor hetzelfde de roos heet, bevat den beroemden rozenwijn, die thans 215 jaren oud is. In 1624 namelijk, werden er in dien kelder zes vaten Johannisbergen nedergelegd, en evenveel met Hochheimer. Een ander gedeelte van den raadselder bevat wijnen van denzelfden grond, doch uit iets latere jaren; zij werden in twaalf vaten, waarvan elk den naam van eenen apostel droeg, bewaard, en de wijn in Judas is, niettegenstaande den bitteren bijmaak, dien deze naam in het gevoel van iederen goeden christen pleegt te hebben, verreweg de geachtste. Weder andere gedeelten van den raadselder bewaaren andere latere jaren van verschillende soort. Worden er nu eenige flesschen van den rozenwijn getrokken, dan vult men uit Judas aan, JUDAS uit het naastgelegen apostelvat en dit weder uit een jonger vat, zoodat, juist omgekeerd als met de vaten der Danilodon, de Bremen-janen nooit ledig worden. Een fischhaken, best uit een stukken steenwijn aan de draad, kost slechts twee schillingen, maar toch niet overdroeren is. Een vat in den Bremer raadselder bevat, namelijk, 5 okshoofden, elk van 204 flesschen, die in 1624 300 rijksdaalders kostten. Rekenen men nu de kosten van onderhoud, de belastingen enz., bij de koopsom en dan de interessen, en de interessen der interessen, dan kost een okshoofd in 1839 juist 555,657,240 rijksdaalders, en gevolgelijk eene flesch 2,723,810 rijksdaalders; een glas dus, dat heet een 8te gedeelte eener flesch, 240,476 rijksdaalders, en een droppel, als men 1000 droppels in een glas rekent, komt op 340 rijksdaalders. De rozen- en apostel-wijn wordt slechts aan ingeborenen of eere-burgers der stad Bremen afgestaan. Alleenlijk de regerende burgemeesters hebben het voorrecht zich eenige flesschen tot praatgebruik te doen aftappen, of als geschenk aan regerende vorsten te verzenden. Een burger van Bremen kan, in geval van zware ziekte, eene flesch tegen 5 rijksdaalders laten halen, doch behoeft daarbij het getuigenis van eenen geneesheer, dat hij tot zijn herstel dien wijn volstrekt noodig heeft, alsmede een getuigenis van den burgemeester en den senaat om het verbruik te doen constateren. Een arme Bremer burger kan onder dezelfde voorwaarden ook eene flesch voor niet bekomen. Ook kan een Bremer burger eene flesch daarvan krijgen, als hij eenen vreemdeling van Europeischen room tot gast heeft. Gotische ontving van de stad Bremen op zijnen geboortedag eenige malen eene flesch ten geschenke. Indien overigens de rozenwijn iets in hoedanigheid mogt hebben verloren, zoo zijn de Napoleonische generaals hiaraan schuldig; want gedurende de tiranij achtten zij, gelijk op andere plaatsen, zoo ook hier, een okshoofd voor een hoog, om overmatig van dien kostelijken wijn te genieten.

Don. 6 Aug. 1 El 6 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 5 D.
Dien. 7 Aug. 1 El 6 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 5 D.

Advertentiën.

BEKENDBAARMAKING.

DE DIJKSTOEL van het District **TIELERWAARD** is voornemens, op Woensdag den 31sten Augustus 1839, des voormiddags ten 10 ure ten huize van den Heer **D. VAN DIJK**, in het Posthuis te **Tuil**, in het openbaar, aan te besteden:

Het bouwen van vijf nieuwe **DIJKHUIZEN** of **MAGAZIJNEN**, tot berging van Dijk-Materialen, als: te Vuren of Galem, Haften, Op-IJnen, Heesselt en Drumpt.

De juiste plaatsen zullen worden aangewezen bij de bestekken, welke twee dagen voor de besteding zullen kunnen gezien en gelezen worden ten kantore van den Secretaris des Districts te **Deil**, en in het Posthuis te **Tuil**.

Ter ordonnantie van dezelve:
G. KOLFF,
Secretaris.

BEKENDBAARMAKING.

DE DIJKSTOEL van het District **TIELERWAARD** is voornemens, op Woensdag den 31sten Augustus 1839, des voormiddags ten 2 ure ten huize van den Heer **D. VAN DIJK**, in het Posthuis te **Tuil**, in het openbaar, aan te besteden:

Het doen van vijf **HERSTELLINGEN** van de **DISTRICTS-WATERWERKEN** te **Varik**, **Op-IJnen** en **Hellow**, en het leggen van eenen **BLEESLAG** en **PAKKING** aan het beneden-einde van **Herwijnen**, mitsgader het doen van eenen **VERZWARING** en **VERHOOGING** aan eenige **DIJKVAKKEN**, onder **Heesselt**; *in massa of in perceelen.*

Van af den 19den Augustus 1839 tot den dag der aanbesteding zullen

de bestekken en voorwaarden van aanbesteding kunnen gezien en gelezen worden ten kantore van den Secretaris des Districts, te **Deil**, en in het Posthuis te **Tuil**; terwijl twee dagen voor de aanbesteding de aanwijzing op de plaats zelve zal geschieden; te **Varik**, **Heesselt** en **Op-IJnen**, door de zorg van den Heemraad **F O R M I J N E**; te **Hellow**, van wege den Heemraad **D U T R Y VAN HAETTEN**, en te **Herwijnen**, door tuschenkomst van den Heemraad **D E B E U I J N**.

Ter ordonnantie van dezelve:

G. KOLFF,
Secretaris.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te **Arnhem**, den tweeden Augustus 1800 negen en dertig in eene openbare terechtzitting uitgesproken, is, op verzoek van den advocaat **WILLEM PIJNFANDRAAT**, grondeigenaar, wonende te **Harderwijk**, deszelfs zoon, de Heer **JAN PIJNFANDRAAT**, voorheen Predikant te **Over- en Nedspeet**, thans zonder beroep, wonende te **Nunspeet**, uit hoofde van onverschuldte en krankzinnigheid, gesteld onder curatele.

Bij teeval **UIT DE HAND TE KOOP**, Een zeer net, mak en fijn gedresseerd **RIJPAARD**, zijnde eene achtjarige volbloed Merrie, bijzonder geschikt voor Damespaard. — Te bevragen bij den Uitgever dezer Courant.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene pas geworpen hebbende en veel megevende **ELKE**, **LIN** MET HAAR **VEULEN**. — Te zien en te bevragen bij **S. HUPKEENS**, te **Elkum**, bij **Dieren**.

Allerhande spouten van **MARMEREN**, **BOUWEN**, **W. E.**, echte **BR. EMER** en **BOVEN**, **SCH. VLOER** en anders **HARDSTEEN**, van diverse lengte en zwaarte; voorts **TIMMERHOOFD** enz.; zijn tegen elfde prijzen te bekomen, te **Arnhem**, bij den Mr. **Timmerman G. VAN BERKUM**.

BESTE BLAAUWE DRUIVEN.

à f 2,50 de 5 ons, Bloemist op het Dingsdijkje.

bij den Uitgever dezer, de **COMPLETE VERZAMELING** of **BUNDEL DER WETTEN EN AANSCRIJVINGEN**, betreffende de **DIRECTIE VAN LASTINGEN, IN- en UITGAAN ORRECEPTEN** en **AGGELIJNS. EN.**, van af 1823 tot en met 1838; met bijlagen, borden in 22 boekdeelen.

Op heden wordt bij **C. A. THIEME** te **Arnhem** uitgegeven, en in de voornaamste Boekwinkels van het rijk verkrijgbaar gemaakt:

PLEITREDE

VAN

Mr. **Dirk Donker Curtius**

HOOGEN RAAD DER NEDERLANDEN

C. A. THIEME,

DRUKKER EN UITGEVER DER

Arnhemse Courant.

REQUIRAT IN CASSAIE.

Uitgesproken den 31den Julij 1839.

De prijs is f 0,50.

Deze belangrijke Pleitrede kan niet algemeen in commissie van de zaak worden, en geliezen Hooren Bezoekers, die dezelve niet mochten hebben, kunnen van de afzender van de zaak te vragen.

Dezelve is onder anderen te bekomen te **Amsterdam** bij de Boekhandelaars **Portielje**, van **Wassenaer**, **Drave**, van **Bukkeness**, **Schonekat** en **Schonekat & zoon**; te **Rotterdam** bij van **Baalen** en **Wijt** en zonen; te **Graevenhage** bij van **Weelden** en **Fuhri**; te **Leiden** bij van der **Hoek**; te **Delft** bij de **Groot**; te **Utrecht** bij van **Terveen & zoon** en van **Wooijen**; te **Middelburg** bij van **Bentham** en **Jutting** en **Gebroeders Abrahams**; te **Groningen** bij **Oomkens**, **Schierbeek** en van **Zweden**; te **Leeuwarden** bij **Brouwer** en **Suringar**; te **Assen** bij van **Zweden**; te **Zwolle** bij van **Stegeren**; te **Doventer** bij **Brouwer**; te **Zutphen** bij **Thieme**; te **Roosborgh** bij **Kets & Lambrechts**; te **Nijmegen** bij **Wesling**; te **Tiel** bij **Campagne** en van **Wermeskerken**; te **'s Bosch** bij **Pulder & zoon**; te **Breda** bij **Broese**; te **Haarlem** bij **Loosjes** en van **Loghen**; te **Alkmaar** bij **Gaster**; te **Amersfoort** bij **Blankevoort & zoon** en **Notet**; te **Harderwijk** bij **Barends**; te **Vlissingen** bij **Mestdagh**; te **Goos** bij **Klaassen & zoon**; enz. enz.